

O. Henry

Chuyện một tờ báo

Người dịch : Ngô Vĩnh Viễn

8 giờ sáng, nó còn chưa ráo mực in đã nằm trên quầy bán báo của Giuxeppi. Với tính ranh ma của hạng người như hắn, Giuxeppi đi tán gái ở góc phố đối diện để mặc khách tự lấy báo, chắc hắn là hắn dựa vào cái thuyết có liên quan tới giả định về cái nôi được chú ý quá nhiều.(1)

Theo tục lệ và ý đồ của nó, tờ báo đặc biệt này vừa là một nhà giáo dục, một người hướng dẫn, một người khuyên răn, lại là một chiến sĩ, một cố vấn đại gia và một vade mecum(2).

Trong nhiều cái đặc sắc của nó có thể chọn ra ba vài xã thuyết. Một bài, lời lẽ giản dị mộc mạc nhưng ngời sáng, nhằm vào các bậc cha mẹ và những nhà giáo, chê trách việc đánh đập để trừng phạt trẻ con.

Bài thứ hai là một bài cảnh cáo có tính chất lên án, nhiều ý nghĩa gửi cho một tay thủ lĩnh nghiệp đoàn nổi tiếng đang sắp sửa xúi giục những người theo mình gây ra một cuộc bãi công rắc rối.

Bài thứ ba là một lời kêu gọi hùng hồn đòi phải ủng hộ và giúp đỡ lực lượng cảnh sát về mọi mặt ngõ hầu tăng cường lực lượng của nó với tính cách là những người bảo vệ và phục vụ công chúng.

Ngoài những bài trách cứ và yêu sách quan trọng này đối với cái kho tinh thần công dân tốt, còn có một phương thuốc nhảm nhảm hoặc một thứ biện pháp khôn ngoan của biên tập viên phụ trách mục “tâm tình” trình bày về một trường hợp đặc biệt về một thanh niên phản nản về lòng sắt đá không chuyên của một cô gái mà anh ta yêu, dạy anh ta làm cách nào để chinh phục được cô gái.

Trên trang sắc đẹp, lại có lời giải đáp đầy đủ cho một thiếu nữ muốn được khuyên nhủ để có được mắt sáng, má hồng và vẻ mặt xinh đẹp.

Một tin khác đòi hỏi phải có một sự hiểu biết đặc biệt, là một “việc riêng” vắn tắt, được viết như sau:

“Giấc thân yêu, tha lỗi cho em. Hẹn anh đúng 8h 30 sáng nay gặp em ở góc phố Mêđixon và phố thứ... Ta ra đi vào đúng ngọ.

Người hối lỗi”

Lúc 8h, một thanh niên nét mặt phờ phạc, mắt hừng hực như sốt vì lo lắng, đi ngang qua quầy bán báo của Giuxeppi quăng 1 xu nhặt lấy tờ báo trên cùng. Một đêm không ngủ đã khiến anh trở thành kẻ dậy muộn. 9h đã phải đến sở làm việc mà trong khoảng thời gian từ giờ đến đó còn phải cạo râu, còn phải uống chợp nhoáng một tách cà phê nữa.

Anh ghé vào hiệu cắt tóc rồi lại hấp tấp ra đi. Anh đút tờ báo vào túi, thầm nghĩ đến giờ ăn trưa sẽ đọc. Tới góc phố gần đó, tờ báo rơi khỏi túi anh, lôi theo cả đồng gang tay mới. Đi được ba dãy nhà, không thấy đôi gang đâu anh bực tức lộn trở lại.

Đúng tám rưỡi, anh tới góc phố chỗ đôi gang và tờ báo nằm lẫn lóc trên mặt đất. Nhưng thật lạ lùng, anh bỗng quên phắt đi cái mà anh trở lại tìm kiếm. Anh đang nắm lấy hai bàn tay nhỏ nhắn, chưa bao giờ anh nắm chặt đến thế và nhìn vào đôi mắt hồi hận màu nâu, niềm vui sượng rợn lên trong lòng anh.

-Giấc thân yêu – cô gái nói – em biết là anh sẽ đến đây đúng giờ mà.

“Chẳng hiểu cô ấy định nói gì – anh thầm nghĩ – nhưng không sao, không sao hết”

Một cơn gió mạnh từ phía tây xô tới, hất tờ báo khỏi vỉa hè, mở tung nó ra và bốc nó lên bay lộn trên không sang phố bên. Ngược đường phố ấy, anh thanh niên đã viết thư cho biên tập viên của mục “tâm tình” hỏi xin một công thức để chinh phục cô gái mà anh mê say đang dong cương một con ngựa hồng bất kham, kéo một chiếc xe độc mã hai bánh.

Cơn gió đùa nhả bùng lên ập tờ báo đang bay vào mặt chú ngựa hồng bất kham. Con ngựa lồng lên biến thành một vệt màu hồng pha lẫn màu đỏ của bánh xe đang quay tít, kéo dài qua bốn dãy nhà. Rồi cái vòi nước máy đóng vai trò của nó trong công cuộc sáng thế và chiếc xe độc mã biến thành dóm diêm như thể đã được an bài từ trước, còn anh chàng xà ích thì nằm chết lạng trên đường nhựa trước một toà nhà giàu có nào đó

Người ta vội chạy ra khiêng anh ta ngay lập tức vào trong nhà. Một người phụ nữ tự làm gối cho anh ta kê đầu và bắt chập những ánh mắt tò mò, cô ta cúi xuống nói: “Ồi, đúng là anh rồi Bôby; bao giờ cũng chỉ có anh thôi. Anh không thấy thế sao? Nếu em có mệnh hệ nào thì em không sống được và...”

Nhưng đang cơn gió to thế này, chúng ta phải mau mau theo sát tờ báo của chúng ta.

Viên cảnh sát Ô Brai bắt lấy tờ báo như là một nhân vật nguy hiểm cho giao thông. Những ngón tay chuối mẩn của hắn chậm chạp vuốt thẳng lại những tờ báo toí tả. Hắn đang đứng cách cổng sau của quán ăn Xendon Ben vài bước. Hắn khó nhọc đánh vần đề bài báo “Báo chí đứng hàng đầu trong cuộc vận động ủng hộ cảnh sát”.

Nhưng, suy! Tiếng tên phụ trách quầy rượu Đany lọt qua khe cửa: “Này Maikơ, một cốc nhỏ phần ông bạn già đây.”

Sau những cột báo thân tình mở rộng, viên cảnh sát Ô Brai nhanh nhẹn nhận lấy cốc rượu “thứ thiệt”. Rồi hắn hùng dũng, tinh táo và khoẻ khoắn bước đi làm nhiệm vụ. Ước gì ông chủ bút có thể tự hào nhìn thấy cái kết quả tinh thần, cái kết quả theo đúng nghĩa của chữ đã ban phước cho công sức của ông ta.

Viên cảnh sát Ô Brai gấp tờ báo lại, vui vẻ gửi nó vào nách một chú bé đi ngang qua. Chú bé tên là Giông và chú mang tờ báo về nhà. Chị chú bé là Gladi, chính cô ta viết thư cho biên tập viên trang “sắc đẹp” đề hỏi về phương thuốc nhiệm màu để có thể thực hiện được về sắc đẹp. Chuyện ấy đã từ mấy tuần trước rồi và cô đã thôi không tìm câu trả lời nữa. Cô đang mặc áo để đi lên phố để mua ít dải viền. Bên trong váy cô dính hai mảnh giấy báo của Giông mang về. Khi cô đi tiếng sột soạt nghe y như tiếng sột soạt của đồ thật.

Ra đến ngoài phố cô gặp nhà Brao ở tầng dưới và dừng lại nói chuyện. Cô gái nhà Brao tái mặt. Chỉ có thứ lụa năm đô một thước mới tạo được thứ âm thanh cô ta nghe thấy khi Gladi cất bước. Cô gái nhà Brao héo hon cả người vì ghen tị, nói vài tiếng hằn học rồi bỏ đi, môi mím chặt.

Gladi tiếp tục đi về phía đại lộ. Giờ đây, mắt cô ta sáng long lanh như nước nguồn. Sắc hồng tươi phớt trên đôi má cô, một nụ cười thoả mãn, tề nhị và đầy sinh khí biến đổi bộ mặt của cô. Cô đẹp hẳn lên. Giá mà khi ấy bà biên tập viên trang sắc đẹp nhìn thấy cô lúc ấy. Hình như lời giải đáp của bà ta trên báo có nói đến việc trau dồi tình cảm đối với mọi người để làm cho nét mặt thô xấu trở thành hấp dẫn.

Tay cầm đầu nghiệp đoàn – mà lời huấn thị trịnh trọng và đanh thép của bài xã thuyết trên báo nhằm vào là bố của Gladi và Giông. Ông ta nhặt những mảnh báo còn lại của tờ báo mà Gladi đã tước mất để làm ra cái thứ thuốc để làm ra tiếng sột soạt của lụa. Mắt ông ta không trông thấy bài xã thuyết mà lại bắt gặp một trò đồ khéo léo, có bề ngoài lừa dối vẫn thường làm say mê cả kẻ ngây ngô lẫn người khôn ngoan.

Ông vội xé lấy nửa trang báo, chiếm lấy cái bàn, cây bút chì và tờ giấy rồi miệt mài với trò chơi ấy.

Ba giờ sau, sau khi đợi ông ta uống công tại một điểm đã định, các thủ lĩnh khác, bảo thủ hơn tuyên bố và quyết định tán thành hoà giải, như thế là tránh được cuộc đình công với những hậu quả nguy hiểm của nó. Những số báo sau đó, với giọng của kèn đồng đã nhắc đến bằng chữ in màu, tổ cáo thắng lợi của tờ báo đối với những mưu đồ đã dự tính của tay cầm đầu nghiệp đoàn.

Những mảnh còn lại của tờ báo thiết thực cũng kiên trì chứng tỏ hiệu lực của nó.

Khi Giông đi học về, chú đã tìm một chỗ khuất để bỏ những cột báo đã xé rời ra khỏi bên trong quần áo, nơi chúng được phân bố khéo léo để bảo vệ một cách có kết quả những khu vực thường bị trừng phạt ở nhà trường tiến công vào. Giông học ở trường tư và đã có chuyện lời thôi với thầy giáo, như đã nói, trong số báo sáng hôm đó, có một bài xã thuyết xuất sắc chống lại việc đánh đập để trừng phạt và không còn nghi ngờ gì nữa, nó đã phát huy tác dụng.

Sau chuyện này, còn ai dám hoài nghi sức mạnh của báo chí?

Chú thích

(1) Theo ngôn ngữ, “watched pot never boils” (theo nghĩa đen: để ý đến nồi thì nồi không sôi) có nghĩa là càng mong thì càng lâu đến.

(2) Sở tay, sách tóm tắt vật luôn mang theo mình (tiếng latin)